

СПЕЦИФІКА ВПЛИВУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ЧИННИКІВ НА РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

*О. Д. Дерігін, аспірант, Національний авіаційний університет,
jazzboy@ukr.net, orcid.org/0000-0001-6104-5198*

Методологія дослідження. У дослідженні було використано метод класифікацій та групування – при поділі чинників впливу на інноваційну діяльність підприємств на внутрішні та зовнішні, а також структурний аналіз – при виокремленні основних характеристик інноваційної діяльності.

Результати. Виокремлено провідну роль малого та середнього підприємництва як однієї з рушійних сил економічного й науково-технічного прогресу суспільства. Показано, що саме ці види бізнесу виступають основним інструментом створення нових робочих місць в економіці та є провідниками інноваційних ідей. Поряд з цим рівень розвитку малого й середнього бізнесу та активності підприємців багато в чому визначає рівень демократизації країни і відкритості її економіки. Продемонстровано, що шляхом підтримки малого підприємництва, держава вирішує проблеми підвищення рівня добробуту населення, збільшення середнього класу в країні, що дозволяє їй вийти на новий, більш високий щабель соціально-економічного розвитку.

Визначено, що інноваційна діяльність підприємств в період реформування економіки України піддавалася негативному впливу зовнішніх і внутрішніх чинників. У якості зовнішніх виокремлено макроекономічні, політичні, юридичні, фінансові, організаційно-комунікаційні, науково-технічні, інформаційні, внутрішньовиробничі, ринкові, інституційні та соціальні. Внутрішніми чинниками визначено проблеми основних фондів підприємств, рівень механізації й автоматизації виробничих процесів, рівень ринкових досліджень, матеріальне стимулювання, інноваційна культура.

Новизна. Виокремлено специфіку впливу макроекономічних чинників на регулювання інноваційної активності малого й середнього бізнесу в Україні.

Практична значущість. Розуміння того, що на розвиток бізнес-можливостей впливає система факторів, що носять різну природу, дозволяє завчасно врахувати їхній вплив та розробити адекватну стратегію розвитку підприємства.

Ключові слова: підприємство, інноваційна діяльність, фактори зовнішнього середовища, фактори внутрішнього середовища, малий та середній бізнес.

Постановка проблеми. За останні роки в Україні виникло багато проблем, пов'язаних з факторами, які уповільнюють розвиток ефективної економіки та інноваційної діяльності підприємств. Українська промисловість має низку недоліків, що спричиняють системні проблеми: технічна недосконалість, низький рівень сировинної бази, інституційна нерозвиненість та неефективність. Саме тому більшість дослідників пов'язує вирішення цих проблем з діяль-

ністю самих підприємств. Зазвичай стимули бізнесу до інновацій реалізуються у прагненні підприємців до максимізації прибутку, який можна отримати за рахунок більш якісної, конкурентоспроможної продукції. На нього, у свою чергу, впливають розмір очікуваного від інновації доходу, стартові витрати, рівень надприбутковості від інновацій за певний проміжок часу, витрати на здійснення інновації, величина дисконтування майбутніх доходів і витрат [10].

Незважаючи на цілком правомірну позицію, слід зазначити, що інноваційна діяльність підприємства є залежною від цілої системи чинників, які є зовнішніми для підприємства і які воно повинно враховувати у своїй інноваційній діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням впливу макроекономічних чинників на регулювання інноваційної активності середнього бізнесу в Україні в контексті глобальних викликів сьогодення присвятили свої роботи такі вчені, як: А. Гальчинський [1], Д. Лук'яненко [3], С. Мочерний [4], Ю. Пахомов [5], А. Поручник [6], Є. Савельєв [7], В. Сіденко [8], Т. Циганкова [9] та інші. На національному рівні інноваційна діяльність перебувала у центрі уваги таких дослідників, як Г. Пилипенко, В. Чернобаєв [10], Ю. Пилипенко [11–12]. Однак, при всій їх значимості для розвитку економічної науки і практики, проблемі виявлення специфіки впливу макроекономічних чинників на розбудову інноваційної стратегії підприємства увага приділялась недостатня.

Формулювання мети статті. Метою статті є дослідження специфічних особливостей впливу макроекономічних чинників на регулювання інноваційної активності малого й середнього бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна підтримка підприємницької діяльності сприяє розвитку інноваційної інфраструктури, забезпечення інформаційної підтримки, створення кадрового потенціалу необхідного рівня підготовки, стимулювання інноваційного розвитку країни в контексті інтеграційних процесів з метою захисту інтересів і прав вітчизняних виробників на міжнародних ринках [1]. Державне регулювання спрямоване на розвиток підприємницької діяльності як основний важіль створення конкурентоспроможної економіки, націленої на розширення експорту та зміцнення міжнародних зв'язків [3]. Така політика, в свою чергу, дасть поштовх розвитку ринкових відносин; новим принципам ціноутворення, що сприяють розвитку попиту і пропозиції; підвищенню якості кадрового складу і забезпечення зайнятості; оновленню матеріально-технічної бази виробництва; що в цілому приведе до розвитку

загального соціально-економічного потенціалу країни.

Основними базисами інноваційної активності є інноваційна діяльність, активність діяльності фірми та потенціал підприємства. Активність діяльності фірми – це характеристика компанії, що відображає взаємозв'язок між заданим змістом діяльності та її результатами. Цей зв'язок пояснюється поведінкою фірми при реалізації запланованих дій. Так, за умов наявності однакових планів, стратегій, цілях, потенціалі керівники різних компаній досягають різних результатів, що пов'язано із їхньою неоднаковою активністю. Саме різниця у рівні інноваційної активності пояснює різні інноваційні результати при однакових вихідних даних [4].

Згідно із чинним законодавством інноваційна діяльність визначається як діяльність, що спрямована на використання, комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [5]. Інноваційна діяльність визначається та зумовлюється наступними характеристиками [2; 4]:

– змістом та складом конкретних дій, що здійснюються згідно із визначеною технологією, процедурою. За цією ознакою один вид діяльності відрізняється від іншого. Так, наприклад, дії щодо виконання функцій маркетингу кардинально відрізняються від комплексу дій стосовно виробництва;

– інноваційна діяльність є складовою більш загального процесу. Так, наприклад, діяльність новатора, що створює інновацію, є складовою частиною загального інноваційного процесу, що відображає життєвий цикл інновації;

– загальність інноваційного процесу пов'язана із тим, що, крім новатора, необхідною є діяльність інших суб'єктів інноваційного процесу, які здійснюють діяльність на інших стадіях життєвого циклу інновації. Отже, місце інноваційної діяльності у структурі інноваційного процесу чітко визначене. Його необхідно знати для організації як самої інноваційної діяльності, так і всього інноваційного процесу.

Таким чином, можна визначити структуру складових категорії «інноваційна активність», до якої включені інноваційна діяльність, активність діяльності фірми та потенціал підприємства.

Інноваційна діяльність в рамках загальної стратегії розвитку країни передбачає певну концентрацію фінансових ресурсів та ефективний їх перерозподіл. Важливе місце в цій програмі займає формування системи фінансових інструментів стимулювання інноваційної діяльності та підтримки бізнесу [5].

У зв'язку з посиленням конкуренції інновації все більше залежать від різноманітних спеціалізованих інноваційних ресурсів і можливостей. Навіть найбільші інноваційні підприємства не можуть покладатися виключно на внутрішні інноваційні ресурси для інноваційного процесу, і тому їм необхідні зовнішні інноваційні ресурси у формі ідей, інформації, знань і/або технологій для розвитку інновацій. Для аналізу детермінант інноваційної активності підприємств необхідно досліджувати теоретичну базу, яка здатна охопити всю складність, багатовимірність і взаємодію факторів, керуючих рішеннями про впровадження або не впровадження інновацій, а також вибором інноваційної стратегії [5].

Необхідно звернути увагу, що інноваційна діяльність повинна одночасно фокусуватися на багатьох аспектах, пов'язаних із новими продуктами, новими виробничими процесами і новими ринковими та організаційними практиками [3]. Крім того, можливо, що одночасне впровадження більш декількох інновацій може бути більш ефективним для збереження або поліпшення конкурентної позиції фірми, ніж впровадження тільки одного виду інновацій.

Отже, в процесі аналізу та оцінки інноваційної діяльності важливо виявляти не тільки стимулюючі чинники, але і стримуючі фактори. Дослідження науковців дають можливість стверджувати, що основними внутрішніми чинниками, що стримують інноваційну активність підприємств, є: брак фінансових коштів, низький потенціал підприємства щодо розробки та впровадження новизни і брак кваліфікованих кадрів. Серед загальних проблем з науковою сферою виді-

ляють: низьку мотивацію дослідників; високу ціну наукових досліджень; низький рівень завершеності розробок та ін. Тому інноваційна діяльність в контексті наукових розробок являє собою безперервне вдосконалення існуючих характеристик економічних категорій з метою досягнення поставлених цілей на основі зовнішніх і внутрішніх факторів.

Слід зазначити, що розрізняють наступні основні проблеми, що впливають з характеру інноваційної активності підприємств: високі економічні ризики та терміни окупності, а також вартість інновацій та витрати на інноваційні проекти та ін. Саме тому в даний час стає очевидною необхідність розробки конкретних інструментів і методів державної підтримки та стимулювання впровадження інноваційних розробок підприємств. Очевидно, що сьогодні креативність та інноваційні стратегії розвитку в усьому світі стали важливими і відіграють значну роль у міжнародній конкуренції. Впровадження креативних та інноваційних підходів дозволяють інноваційним підприємствам ставитися до інновацій як до рушійної сили розвитку, що поєднує внутрішні і зовнішні ресурси, а також створює цінність для споживача.

Також варто наголосити, що інноваційна діяльність підприємств в період реформування економіки України піддавалася негативному впливу різних зовнішніх і внутрішніх чинників. Серед зовнішніх чинників можна виділити наступні:

–*макроекономічні*: системна криза в державі, інфляція, високі норми оподаткування, розрив економічних зв'язків, відсутність державного фінансування;

–*політичні*: нестабільність, несвоєчасність і нездатність уряду проводити реформи і приймати відповідні нормативні акти;

–*юридичні*: недосконалість законодавчої бази, відсутність необхідних і діючих правових і нормативних актів щодо регулювання інноваційної діяльності [7];

–*фінансові*: неолік власних коштів підприємств, складність залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел, жорсткі умови кредитування, недостатня фінансова підтримка з боку держави;

–*організаційно-комунікаційні*: нерозвиненість ринку технологій; незрілість інноваційної інфраструктури, яка повинна надавати посередницькі, інформаційні, юридичні, експертні, фінансово-кредитні та інші послуги; недоліки нормативно-правової бази інноваційної діяльності; відсутність умов для налагодження добросусідських відносин з іншими суб'єктами інноваційного процесу;

–*науково-технічні*: недосконалість науково-технічної політики держави, недостатність досвіду в питаннях купівлі-продажу ліцензій, несприятливий інноваційно-інвестиційний клімат, відсутність ефективної системи заохочення науковців і винахідників;

–*інформаційні*: відсутність або недостатність систематизованої інформації про нові технології, які мають потенціал комерціалізації, а також про стан і прогнозних оцінках кон'юнктури ринків збуту інноваційної продукції [9];

–*внутрішньовиробничі*: низький рівень інноваційних можливостей підприємства, недолік кваліфікованого технічного та управлінського персоналу;

–*ринкові*: висока вартість нововведень, невизначеність термінів інноваційних процесів, високий економічний ризик інноваційної діяльності, тривалі терміни окупності нововведень, низький платоспроможний попит на вітчизняну інноваційну продукцію;

–*інституційні*: відсутність державних інститутів, що забезпечують координацію і управління інноваційною діяльністю;

–*соціальні*: низький рівень життя, тенденція до зниження чисельності населення, відтік кадрів, старіння нації, еміграція фахівців в інші країни [4].

Внутрішніми чинниками слід вважати:

–*проблеми основних фондів підприємств*: зростання питомої ваги фізично і морально застарілого обладнання;

–*рівень механізації і автоматизації виробничих процесів*: низькі показники введення в дію сучасного обладнання, що знижує трудомісткість продукції і забезпечує відповідність її сучасним вимогам світового і вітчизняного ринку [8];

–*рівень ринкових досліджень*: недостатній обсяг маркетингових досліджень,

відсутність достовірної інформації про споживачів і ринковому попиті;

–*матеріальне стимулювання*: недостатність матеріального стимулювання безпосередніх учасників інноваційної діяльності на підприємствах і в установах;

–*інноваційна культура*: недобросовісна конкуренція, високий відсоток випадків прямого порушення умов інноваційних угод [6].

Більшість перерахованих вище проблем пов'язані з недостатністю або повною відсутністю фінансування даних процесів. За роки незалежності Україні не вдалося стабілізувати фінансову систему країни через відсутність системного підходу до вирішення кризових ситуацій в економіці. Ще один фактор впливу на економіку України в 2020 році це пандемія COVID-19, безумовно, позначається на житті не тільки простих громадян, а й на суб'єктів підприємницької діяльності. Як позитивно, так і негативно, – в залежності від сфери діяльності.

Рекомендації лікарів і органів державної влади – забороняються масові заходи, будь-які скупчення людей в обмеженою кількості. Такі заходи «впливають» на ритейл: непродовольчі точки (торгові центри, магазини) відчувають пандемію на собі найбільше. Люди відмовляються зайвий раз виходити з дому, багато компаній закривають офіси і організують роботу своїх співробітників з дому. Значний вплив також надало і тимчасове закриття китайського виробництва, яке активно використовується як українськими, так і європейськими компаніями. Зокрема, це відбилося на сфері держзамовлення, де часто предметом закупівлі є товари / продукція, пропоновані до постачання саме з Китаю.

В результаті ні держзамовники не змогли вчасно отримати бажаний товар, ні постачальники, сумлінно діючі на ринку, але зіткнулися з неможливістю виконання покладених на них зобов'язань. Відповідно, підприємці несуть колосальні збитки, пов'язані з неможливістю виконати зобов'язання, поставити товар, змушені продовжувати орендувати приміщення, нести штрафні санкції.

Враховуючи можливий негативний ефект на економіку, деякі країни запустили

програми з підтримки бізнесу. Для підтримки як бізнесу, так і населення, 18 березня 2020 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню корона вірусної хвороби (COVID-19)» №533-IX [2]. На період карантину підтримка бізнесу з боку держави є дуже важливою. Це допоможе підприємствам втриматися на плаву в умовах теперішніх змін.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що мале та середнє підприємництво є однією з рушійних сил економічного і науково-технічного прогресу та основним стимулюючим інструментом робочих місць в усіх галузях економіки. Рівень малого і середнього бізнесу та активності підприємців багато в чому визначає рівень демократизації країни і відкритості її економіки. Шляхом підтримки малого підприємництва, держава вирішує проблеми підвищення рівня добробуту населення і збільшення відсотка середнього класу в державі.

На розвиток бізнес-можливостей впливає безліч факторів, включаючи загально-економічні умови розвитку країни або регіону, рівень культури підприємництва, історичний досвід, утворення. Багато з факторів, що впливають на розвиток підприємництва, такі як сприйняття підприємництва, освіта підприємців, витрати часу і коштів, адміністративні процеси і бар'єри досліджуються в рейтингах міжнародних економічних агентств. Дані рейтингів є ефективним інструментом для поліпшення бізнес-середовища в різних країнах. Сукупність таких факторів не тільки впливає на підприємницьку активність, але і дає можливість оцінити підприємницький потенціал країни.

Література

1. Гальчинський А. Економічний розвиток: методологія оновленої парадигми / А. Гальчинський // *Економіка України*. – 2012. – № 5. – С. 4–17.
2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню корона вірусної хвороби (COVID-19)» від 18.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20#Text>

3. Лук'яненко Д. Ідентифікація креативних інвестицій у глобальній економіці / Д. Лук'яненко // *Міжнародна економічна політика*. – 2016. – № 2. – С. 7–20.

4. Мочерний С. Економічна теорія: навч. посіб. – 4-те вид, стер. / С. Мочерний. – Київ : Академія, 2009. – 639 с.

5. Пахомов С. Чинники формування міжнародної конкурентоспроможності та проблеми їх розвитку в Україні / С. Пахомов // *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Економіка. – 2015. – Вип. 10. – С. 40–46.

6. Поручник А. Формування інституційних передумов системи глобального управління. / А. Поручник // *Міжнародна економічна політика*. – 2008. – Вип. 1–2. – С. 44–87.

7. Савельєв Є. Кризи як природний стан економіки і управління ними / Є. Савельєв // *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. – 2007. – Вип. 5. – С. 17–22. – Тернопіль.

8. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // *Економіка України*. 2012. – № 5. – С. 18–31.

9. Циганкова Т. Маркетингові технології формування конкурентоспроможності експорту компаній. / Т. Циганкова // *Міжнародна економічна політика* – 2017. – № 1. – С. 7–27.

10. Пилипенко Г. М. Інноваційно-інвестиційна діяльність та її регулювання в економіці України. / Г. М. Пилипенко, В. В. Чернобаєв. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2010. – 151 с.

11. Пилипенко Ю. І. Механізми інноваційної мотивації та їх специфіка в умовах України. / Ю. І. Пилипенко // *Економічний вісник Національного гірничого університету*. – 2003. – №1. – С. 16–20.

12. Пилипенко Ю. І. Інституціональні інновації як фактор інноваційного розвитку національної економіки. / Ю. І. Пилипенко // *Економічний вісник Національного гірничого університету*. – 2009. – №2. – С. 33–40.

References

1. Halchynskiy, A. (2012). *Ekonomiczny rozvytok: metodolohiia onovlenoi paradyhmy*. *Ekonomika Ukrainy*, (5), 4-17.
2. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo pidtrymky platnykiv podatkov na period zdiisnennia zakhodiv, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19)» vid 18.03.2020. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20#Text>
3. Lukianenko, D. (2016). *Identyfikatsiia kreatyvnykh investytsii u hlobalnii ekonomitsi*. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, (2), 7-20.
4. Mochernyi, S. (2009). *Ekonomiczna teoriia*. (4th ed., rev.). Kyiv: Akademiia.
5. Pakhomov, S. (2015). *Chynnyky formuvannia mizhnarodnoi konkurentospromozhnosti ta problemy yikh rozvytku v Ukraini*. *Visnyk*

Mariupolskoho derzhavnoho universytetu, Seriya: Ekonomika, Issue 10, 40-46.

6. Poruchnyk, A. (2008). Formuvannia instytutsiinykh peredumov systemy hlobalnoho upravlinnia. Mizhnarodna ekonomichna polityka, Issue 1-2, 44-87.

7. Saveliev, Ye. (2007). Kryzy yak pryrodnyi stan ekonomiky i upravlinnia nymy. Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu, Issue (5), 17-22. Ternopil.

8. Sidenko, V. (2012). Modyfikatsiia svitovoi ekonomiky pid vplyvom novitnikh faktoriv hlobalnoi transformatsiinoi kryzy. Ekonomika Ukrainy, (5), 18-31.

9. Tsyhankova, T. (2017). Marketynhovi tekhnolohii formuvannia konkurentospromozhnosti

eksportu kompanii. Mizhnarodna ekonomichna polityka, (1), 7-27.

10. Pylypenko, H.M., & Chornobayev, V.V. (2010). Innovatsiyno-investytsiyna diyalnist ta yiyi rehulyuvannya v ekonomitsi Ukrainy. Dnipropetrovsk: Natsionalnyy hirnychyy universytet.

11. Pylypenko, Yu.I. (2003). Mekhanizmy innovatsiynoi motyvatsii ta yikh spetsyfika v umovakh Ukrainy. Ekonomichnyy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu, (1), 16-20.

12. Pylypenko, Yu.I., & Pylypenko, H.M. (2009). Instytutsionalni innovatsii yak faktor innovatsiynoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky. Ekonomichnyy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu, (2), 33-40.

СПЕЦИФИКА ВЛИЯНИЯ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ НА РЕГУЛИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

А. Д. Деригин, аспирант, Национальный авиационный университет

Методология исследования. В исследовании был использован метод классификаций и группировки – при разделении факторов влияния на инновационную деятельность предприятий на внутренние и внешние, а также структурный анализ – при выделении основных характеристик инновационной деятельности.

Результаты. Выделена ведущая роль малого и среднего бизнеса как одной из движущих сил экономического и научно-технического прогресса общества. Показано, что именно эти виды бизнеса выступают основным инструментом создания новых рабочих мест в экономике и являются проводниками инновационных идей. Наряду с этим уровень развития малого и среднего бизнеса и активности предпринимателей во многом определяет уровень демократизации страны и открытости ее экономики. Продемонстрировано, что путем поддержки малого предпринимательства государство решает проблемы повышения уровня благосостояния населения, увеличения среднего класса в стране, что позволяет ей выйти на новый, более высокий уровень социально-экономического развития.

Определено, что инновационная деятельность предприятий в период реформирования экономики Украины подвергалась негативному влиянию внешних и внутренних факторов. В качестве внешних выделены макроэкономические, политические, юридические, финансовые, организационно-коммуникационные, научно-технические, информационные, внутрипроизводственные, рыночные, институциональные и социальные. Внутренними факторами определены: проблемы основных фондов предприятий, уровень механизации и автоматизации производственных процессов, уровень рыночных исследований, материальное стимулирование, инновационная культура.

Новизна. Выделена специфика влияния макроэкономических факторов на регулирование инновационной активности малого и среднего бизнеса в Украине.

Практическая значимость. Понимание того, что на развитие бизнес-возможностей влияет система факторов, которые имеют различную природу, позволяет заблаговременно учесть их влияние и разработать адекватную стратегию развития предприятия.

Ключевые слова: предприятие, инновационная деятельность, факторы внешней среды, факторы внутренней среды, малый и средний бизнес.

SPECIFICITY OF INFLUENCE OF MACROECONOMIC FACTORS ON REGULATION OF INNOVATIVE ACTIVITY OF MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN UKRAINE

O. D. Derigin, Post-graduate student, National Aviation University

Methods. The study used the method of classification and grouping – when dividing the factors of influence on the innovation activity of enterprises into internal and external ones; as well as structural analysis – when highlighting the main characteristics of innovation.

Results. The leading role of SMEs is highlighted as one of the driving forces of economic, scientific and technological progress of society. It is shown that these types of business are the main tool for creating new jobs in the economy and are the conductors of innovative ideas. Along with this, the level of development of SMEs and the activity of entrepreneurs largely determines the level of democratization of the country and the openness of its economy. It has been demonstrated that by supporting small business, the state solves the problems of increasing the welfare of the population, increasing the middle class in the country, which allows it to reach a new, higher level of socio-economic development.

It is determined that the innovative activity of enterprises was negatively influenced by external and internal factors during the period of reforming the Ukrainian economy. The following factors are distinguished as external ones: macroeconomic, political, legal, financial, organizational and communication, scientific and technical, informational, intraindustrial, market, institutional and social factor. Internal factors are determined as follows: problems of fixed assets of enterprises; the level of mechanization and automation of production processes; the level of market research; material incentives; innovative culture.

Novelty. The specificity of the influence of macroeconomic factors on the regulation of innovative activity of SMEs in Ukraine is highlighted.

Practical value. Understanding that the development of business opportunities is influenced by a system of factors that are of a different nature, allows taking into account their influence in advance and develop an adequate strategy for the development of the enterprise.

Keywords: enterprise, innovation activity, environmental factors, internal environmental factors, SME.

Надійшла до редакції 19.09.2020 р.